

Zondag 28 oktober '21 – liturgie & overweging - Micha zondag

Orgel en piano: Rodyan van den Brink

Voorganger: ds. Rebecca Onderstal

Openingslied LB 8b Zie de zon

Begroeting

Openingsgebed

God, U roept de dag wakker te worden
u zegt de morgen dat ze de aarde mag wekken

Groot is uw naam, groot is uw liefde!

De velden en de akkers zingen van vreugde
De bomen klappen in de handen

Groot is uw naam, groot is uw liefde!

De leiders van de aarde buigen voor u
de armen en vervolgdens dansen van blijdschap

Groot is uw naam, groot is uw liefde!

Uw liefde en recht houden altijd stand
fris als de morgen, zeker als de opgaande zon

Groot is uw naam, groot is uw liefde!

Kindermoment

Lied Iona 'Wie gaf de regenboog' Iona Opstaan 35

Aandacht voor actie Schoenendoos

Lied 1003 – stil is de straat

Schuldbelijdenis

Goede God als we om ons heen kijken op uw aarde
zien wat we van u ontvangen hebben,
dan worden we stil. We bidden om uw vergeving voor wat we zien:

Vergeef ons dat de oerbossen gekapt worden, de zeeën opgewarmd, de grondstoffen uit de aarde opgemaakt, de lucht vervuild

Vergeef ons dat onze welvaart zorgt voor zoveel CO2 dat de gletchers smelten

Vergeef ons voor alles wat we kopen en weer weggooien, voor voedsel dat verspild worden terwijl anderen honger hebben

Vergeef ons de ongelijkheid, dat elders mensen als een slaaf werken voor onze spullen

Vergeef ons dat diersoorten uitsterven

Vergeef ons dat we vaccins en goede gezondheidszorg niet ruimhartig delen met Derde Wereld landen

Vergeef ons, dat we ons boven de schepping verheven hebben, en niet meer horen hoe de dieren u loven, hoe de bergen uw lof zingen, veel beter dan wij

Vergeef ons de snelheid waarmee we leven, en alles waar we aan voorbij gaan

Vergeef ons onze onwetendheid, het systeem, de economie die we opgebouwd hebben, de groei die we niet meer in de hand hebben

Vergeef ons als we onze ogen sluiten voor de feiten, uit angst, uit machteloosheid, uit zelfbescherming

Vergeef ons, vergeef onze politieke en economische leiders, vergeef ons. Amen

Genadeverkondiging: - Micha 6, vers 8

“Er is jou, mens, gezegd wat goed is, je weet wat de HEER van je wil:

niets anders dan recht te doen, trouw te betrachten

en nederig de weg te gaan van je God.” (Micha 6:8)

Glorialied LB 304

Uit de Bijbel

Leviticus 19, vers 9 en 10

1 Tim. 6:6-8; 17-19

LB 24 vers 1, 2 ‘Van God is de aarde’

Mattheus 6:25-33;

LB 843 ‘Wat te kiezen’

Overweging

Van God is de aarde, zingt psalm 24.

Dat spreekt uit alle gedeeltes die we vandaag lezen

het is ons eigendom niet, de aarde is ons gegeven.

Wat is er eigenlijk wel van ons?

Van God is de aarde..

wat betekent dat voor ons dagelijks leven? Voor onze keuzes? Voor ons bezit, ons geld,

Wat betekent het voor wat ik eet, of koop of hoe ik op reis ga...

Wat betekent het voor ons omgaan met de aarde, met wat er leeft en groeit, wat er in de bodem zit, met de zeeën en de lucht, de ruimte, de gletchers en de oerbossen..

Hoezeer gaat het in tegen ons bezitten en gebruiken, de groei van de economie en de ongelijke verdeling van rijkdom?

wat koop ik en hoeveel beslag legt dat op de aarde, grondstoffen, arbeid van mensen die weinig betaald krijgen, op het milieu.. heb ik het nodig? En wil ik dat verhaal erachter ook weten?

De hele week gaat het in het nieuws over het klimaat. Ik lette er op natuurlijk – maar vandaag begint de grote klimaat top in Glasgow. Er was slecht nieuws – zeespiegel stijgt nog meer dan verwacht. Er waren goede berichten: grote bedrijven die groener willen worden, ABP die zijn beleggingen aanpast..

Maar vooral, wat ik om me heen zie:

Het roept veel vragen op.

Machteloosheid.
moedeloosheid.
verdriet.
verzet.

Daar tegenin hoorde ik van de week Heino Falcke op radio 1, sterrenkundige wetenschapper die de Protestantse lezing hield een pleidooi houden voor hoop tegen het cynisme en de moedeloosheid in. [Heino Falcke op Radio 1](#)
Geloof, hoop, liefde – het is de kracht en opdracht van de kerken om dat uit te dragen. Een diep vertrouwen: ik ben in Gods hand, ik mag en durf te handelen vanuit dat vertrouwen. Ik hoef niet in cynisme te verzinken.

([Luister de Protestantse Lezing door Falcke hier terug](#))

Maak je geen zorgen, zegt Jezus. Zoek eerst het koninkrijk van God en zijn gerechtigheid.

Wij mogen geloven hopen en liefhebben, Heino Falcke herinnert ons eraan hoe bijzonder deze aarde is met haar bewoners die dat vermogen hebben, en hoe de moeite waard om te beschermen.

Van God is de toekomst, betekent niet wij er niets aan hoeven te doen, dat we wachten tot het einde komt dat in Gods hand is. Wij zoeken het koninkrijk van God, we zijn onderweg..

Op zoveel plekken in de Bijbel gaat het over het leven hier en nu, over recht en onrecht, mensen en hun ziekte, hun armoede, over economie op een rechtvaardige manier. Gods toekomst gaat nooit buiten deze aarde en het heden om, buiten ons handelen en onze verantwoordelijkheid hier en nu. De incarnatie, het mens worden van Jezus, betekent dat God deze schepping omarmt, ons lijfelijk bestaan liefheeft en koestert. En dat het steeds weer gaat over gerechtigheid, hier en nu.

Wat is gerechtigheid, wat is rechtvaardig? Dat is nog niet zo eenvoudig. Dat is steeds opnieuw iets om te onderscheiden – met profeten van nu die ons op de huid zitten. En met individuele verantwoordelijkheid als gelovige om je te verantwoorden.. De kerk vertelt ons niet wat te doen, dat is jouw en mijn eigen keuze, ‘voor Gods aangezicht’. . Waar we elkaar op bevragen mogen.

Klimaat rechtvaardigheid – dat hoorde ik van de week een jongere benoemen die afgevaardigd was naar de top in Glasgow, op tv. Je zou het zo kunnen zeggen: als grootverbruikers van onze aarde, als mega uitstoters van CO2 moeten we voorop lopen. Omdat we de leefwereld van andere aardbewoners beïnvloedden, verkleinen, vervuilen. De sterkste schouders – bij stijgende energieprijzen, door schaarste, moeten de anderen helpen dragen?

Wat is rechtvaardig? Gaat over veel meer dan barmhartigheid of liefdadigheid – het gaat erover dat een ander ontvangt wat zij verdient, waar hij recht op heeft. En dat je dat in de weg kunt staan met je gedrag. Soms zonder je ervan bewust te zijn in ons ingewikkelde systeem de wereldwijde economie. Maar je kunt wel op zoek gaan naar feiten..

En organisaties als Micha helpen daarbij. En er zijn er nog veel meer van.

Op een online inspiratiemuur verzamelden we allerlei ideeën: [Duurzame Inspiratiemuur](#)

In Leviticus is de vooronderstelling ook: van God is de aarde. Als de mens al eigendom heeft, dan zitten daar heel duidelijke grenzen aan, aan het gebruik ervan. Er moet iets overschieten voor een ander. We moeten onszelf inhouden, leert Leviticus. Niet tot aan de rand, maar eerder stoppen, jezelf inhouden, en dat randje weggeven, overlaten. Want het is eigenlijk je eigendom niet. En als het al je eigendom is, kijk dan wanneer het genoeg is - neem niet meer dan de aarde aan. Zorg dat een ander niet tekort heeft.

De brief aan Timoteüs maakt één ding heel duidelijk: wie bezit, wie rijk is (en wie voelt zich daardoor aangesproken?) heeft verantwoordelijkheid. In de brief wordt gesproken over ‘zij’, maar voelen wij ons zelf aangesproken? Zijn wij die rijken?

Rouw en bekering, dat past ons, schreven jonge predikanten in [een brief pas geleden, aan de synode van onze kerk](#). Om een profetisch standpunt in te nemen over de klimaat- en ecologische crisis, een kritisch standpunt. Vanuit rouw en bekering, om wat we met onze aarde hebben gedaan.

Vanuit ons geloof weten we van schuld en vergeving. Van de oproep om je steeds weer te bekeren, het is het eerlijke verhaal van onze menselijke beperktheid, ons falen, ons proberen – waar God doorheen en mee werkt. Dat

weerhoudt ons om snel te denken dat wij de oplossing wel hebben, dat wij wel even een nieuwe wereld zullen scheppen die beter is. We weten, als we naar Gods profeten luisteren, dat het daar zo vaak fout gegaan is. Te zelf overtuigd, en zomaar is het eigenbelang weer binnengeslopen. We zijn maar mensen. God kent ons zo goed.. maar te goed om ons te laten waar we zijn. Met ons gaat de Eeuwige onderweg, steeds weer. Als we ons naar het andere koninkrijk, naar Gods nieuwe wereld willen keren.

Daarin kunnen we als gemeenschap, als kerk, als groepen die elkaar opzoeken elkaar helpen. Als we elkaar de maat niet nemen. Niet rechtvaardiger denken te zijn dan een ander.

Een voorbeeld dat prikkelen kan vind ik in de Leefgemeenschap van Iona – mannen en vrouwen verspreid over Europa, verbonden met die plek in Schotland, die zich verbinden aan een leefregel.

De huidige Iona Community deelt de gemeenschappelijke leefregel van dagelijks gebed, wederzijds verantwoording van de besteding van tijd en geld, onderlinge ontmoeting en inzet voor gerechtigheid en vrede. (meer over de Ionagemeenschap)

Gebed, je eigen gedrag veranderen, en je stem laten horen in de samenleving. Gebed, gedrag en verzet, die drie elementen.

Jezus riep niet voor niets leerlingen bij elkaar, en stuurde ze samen op weg. Hij begon mensen samen te roepen omdat we elkaar nodig hebben, om te luisteren naar Gods woord. Te zoeken naar zijn koninkrijk en gerechtigheid. Wat betekent het dat van God de aarde is? We kunnen elkaar steunen, bemoedigen in het zoeken daarnaar.

Helpen herinneren om te genieten van eenvoud, kennis delen, steunen om andere gewoontes aan te leren, verwonderen en dankbaar zijn, genieten. Genieten – van het delen wat je hebt! Dat je ipv het zelf te kopen, een heggenschaar van de burens kunt lenen. Dat daar ook nog een handige app voor is, om dat contact te leggen. En dat je dan ook nog leuk echt contact hebt met mensen in de buurt, en allebei blij bent, en elkaar kunt helpen. Dat samen vuil prikken in de buurt verbindt.

Genieten van genoeg – het prachtige boekje van Martine Vonk nodigt ons uit om daar met elkaar over door te praten ([en in deze video vertelde Martine er in 2017 zelf over](#)). Het is veel meer dan dingen laten, dan schuldgevoel, dan streng en sober leven. Het gaat over echt leven, dingen op waarde schatten, de tijd nemen en aandacht geven. We mogen oefenen om ons in te houden, niet tot het randje te gaan. Ruimte te houden in ons leven.

En Jezus zegt dan: als je je zorgen maakt, of je dan wel genoeg hebt om van te leven, je pensioen, je verzekering.. dan mag je vertrouwen hebben, en hoop. Daar kunnen we het ook over hebben met elkaar – hoe geniet je van minder en wat doe je met je angst, je behoefte aan zekerheid, je twijfels. Daarin kunnen we elkaar steunen – want hoe moeilijk is het om gewoontes te doorbreken en zekerheid op te geven.

Voor wie het concreter wil – we delen straks na de dienst ideeën en de tieners doen dat ook in 4 concrete challenges (pas op ouders!) en er zijn [10 actiepunten van Micha Nederland](#).

Wat kan jou helpen om meer te genieten van genoeg?

De brief van de jonge predikanten vroeg om verzet, dat de kerk haar stem verheft. Misschien niet zozeer voor onszelf maar voor andere aardbewoners, om gerechtigheid voor hen wiens leven bedreigd wordt door klimaatverandering.

Van God is de aarde – dat klonk ook bij deze blokkade

op straat van Christian Climate Action. Daar werd gebeden, uit de Bijbel gelezen, avondmaal gevierd. Is verzet nodig, actie? Tegen het alomtegenwoordige idee dat alleen groei genoeg is, dat we niet anders kunnen dan dat? Wie lukt het om tegen zo'n schijnbaar onaantastbaar systeem in te gaan, om daar hoopvol en opgewekt niet in mee te gaan.. Daar heb je een stevig geloof voor nodig..

Hoe nauw is geweldloos verzet verbonden met christelijk geloof? Het was Martin Luther King jr dit principe leefde en uitdroeg. Hij beschreef de principes van Non Violent Direct Action, dat hij definieert als de moedige confrontatie van het kwaad door de kracht van de liefde. (meer lees je hierover in een [blog van Jan Wolsheimer 'De kerk op straat'](#))

Misschien kan verzet alleen maar vanuit gebed, om je niet in woede te verliezen, om te blijven luisteren en de wanhoop te overwinnen. Geweldloos verzet kan niet zonder gebed, maar is het andersom – kan gebed zonder verzet?

We zijn maar mensen, onhandig en blind vaak, en te vaak levend met het idee dat we het centrum van de schepping zijn, of de kroon erop zelfs.. God gaf ons zoveel in handen. Wat doen we met Gods aarde?

Hoe zoeken we steeds weer Gods koninkrijk, hier en nu, en zijn gerechtigheid?

Dit weekend op Terschelling, bij het Inspiratie festival raakte me een voorstelling door jongeren. Het raakt me steeds als ik jongeren aan het woord hoor, duidelijk beslist. Hun toekomst, daar gaat het om.

Deze jongeren schreven voor de voorstelling met zijn zessen teksten, muziek. [Escape room Terra](#) gaat over weinig tijd hebben, een race tegen de klok, over heel veel afval dat maar onder het tapijt geschoven wordt, over de vraag waar God is.. over stijgend water, en het zoeken naar een sleutel om uit de escaperoom te komen.

Zo eindigt de voorstelling – als ze de sleutel hebben gevonden om te ontsnappen, dan gaat dit kistje op – met een boompje, één boompje.

“Als ik wist dat morgen de wereld zou vergaan, dan zou ik vandaag een appelboompje planten...”, zei Luther.

Want van God is de aarde, deze aarde, en alles wat daar leeft, de wereld en wie haar bewonen. God die scheidt, verlost, die oneindige creatieve kracht die nooit loslaat wat zijn hand begon.

Zo moge het zijn. Amen.

Lied 'Maak ons hart onrustig God' – Schrijvers voor gerechtigheid, HH 282

Gebeden

LB 900 'Nade te turbe'

Collecte

LB 718 'God die leven hebt gegeven'

Uitzending

Slotlied 'de vrede van de aarde' Iona 47

Na afloop van de dienst ben je uitgenodigd om door te praten over de vraag:

Als je gelooft dat de aarde van God is, wat betekent dat voor jou, voor uw dagelijkse keuzes? Wat betekent het voor je omgang met wat je hebt, met natuur, met je tijd, met anderen dichtbij en ver weg?

En welke ideeën, tips, of bemoediging heb je te delen? Schrijf dat op een geeltje voor op de Duurzame inspiratie muur of deel op het online prikbord via deze link [Duurzame inspiratie muur](#)

Doorpraten kan bij de koffie, buiten.

Of in een gesprek dat begeleid wordt door Jos Hogendoorn en Henriëtte Neerken – en waarin de tijd genomen wordt om vragen te stellen.